

17/6/2007 LA SEGURETAT A CATALUNYA, A DEBAT // JAUME ASENS I GERARDO PISARELLO

Sobre la 'rebel·lió' dels Mossos

- La lluita contra la impunitat policial suposa una victòria de la lògica de l'Estat de dret

Foto: MARTÍN TOGNOLA

JAUME Asens i GERARDO Pisarello*

El vincle entre la seguretat i l'actuació policial s'ha convertit, en les últimes setmanes, en un dels eixos centrals de l'agenda política catalana. El primer desencadenant van ser les imatges difoses *urbi et orbi*, a través de la televisió o internet, d'agressions de mossos a detinguts a la comissaria de les Corts. Poc més tard, i en ple període electoral, va entrar en escena el famós punxó anomenat *kubotan*, que va acabar de sacsejar les aigües ja remogudes per la denúncia d'altres irregularitats policials.

Al cap de no pocs dies els va incomodar que s'obrís un debat sobre el tracte dispensat als detinguts a les comissaries catalanes i sobre el *modus operandi* d'un cos al qual se suposava alliberat de certes pràctiques del passat. Bona part de la discussió inicial es va plantejar al voltant de si els incidents denunciats s'haurien d'haver amagat o no. La

reacció dels partits de dretes va anar més enllà i es van sentir diferents veus que demanaven la dimissió del conseller d'Interior, **Joan Saura**, per estar "més preocupat pels delinqüents que per la policia".

EN UN EFLEX instintiu del ja conegut corporativisme, alguns sindicats policials també van fer pinya i van justificar les actuacions qüestionades. Com a resposta a les crítiques rebudes des de diferents entitats de defensa dels drets humans, van convocar una inusual manifestació en la qual es van sentir crits i consignes del tipus "**Saura dimissió**" "*kubotan, kubotan*" o "boti, boti, okupa qui no boti". Si la llei 10/1994 estableix un autèntic codi de conducta o de bones pràctiques per als Mossos d'Esquadra, aquesta manifestació va representar un clar exemple de la seva mala aplicació. En lloc d'inspirar empatia social o fortalesa democràtica, els Mossos van donar una imatge de descrèdit i politització, del tot allunyada de l'aparença d'imparcialitat professional que exigeix la llei i que és d'esperar d'un cos nascut i format en una democràcia.

Una esquerra conseqüent, o simplement compromesa amb l'Estat de dret i amb la defensa dels drets humans, no s'hauria d'acomplexar davant d'aquest tipus de reaccions. Més encara, hauria d'assenyalar de manera inequívoca la incongruència que comporta denunciar la vulneració de drets als diferents Guan-tánamo que hi ha pel món mentre es pretenen amagar els draps bruts d'una policia autòctona. Qualsevol política de seguretat pot presentar dues direccions oposades: orientar-se cap al model del "dret a la seguretat" o bé cap al model de la "seguretat en els drets". El primer d'ells pretén reduir l'eficàcia policial al desplegament de mesures exemplaritzants bé sobre els sectors econòmicament i socialment més vulnerables, bé sobre la dissidència política i cultural. El segon, en canvi, parteix del fet que l'únic ordre democràtic pel qual val la pena lluitar és aquell que està preocupat per reduir al mínim les intervencions repressives i sí, en canvi, per eliminar el desordre causat per les grans desigualtats econòmiques i socials.

No es tracta, com voldrien els sectors més conservadors, de polítiques realistes contra polítiques irrealistes. El suposat realisme dels que identifiquen l'eficàcia policial amb la falta de controls democràtics és un realisme estret de mires i de molt curt abast. Per contra, l'únic model sostenible de seguretat és un model fundat no en la demagògia del populisme punitiu, sinó en l'escrupolós respecte dels drets socials, polítics i civils de tothom. Això inclou també els drets dels detinguts en dependències policials, que, més enllà de tota una altra consideració, són, en aquell moment, part feble davant la possible arbitrietat dels cossos de seguretat.

LA DECISIÓ de crear un comitè d'ètica de la policia i, sobretot, l'anunci per part del Departament

d'Interior d'instal·lar càmeres de videovigilància a les dependències policials són mesures segurament insuficients, però van en la bona direcció. Poc importa que la Constitució garanteixi als detinguts drets si després es concedeixen a la policia amplis poders discrecionals. En qualsevol comissaria, la relació del detingut amb l'agent es consuma en secret i és de tal dependència o subjecció que pot donar peu a abusos o maltractaments difícilment controlables. Això, aquí i a tot arreu.

Per aquest mateix motiu, l'Estat espanyol va aprovar i recentment va ratificar el protocol facultatiu per a la prevenció de la tortura i altres tractaments o penes cruels, inhumanes o degradants. També per aquest motiu, el Parlament català es va comprometre a "implementar les recomanacions del relator especial de Nacions Unides sobre la tortura", entre les quals s'inclouia la instal·lació de càmeres als calabossos de les comissaries.

EL CONTROL democràtic dels cossos de seguretat no es pot banalitzar com una expressió d'ingenuïtat o *hippisme* polític. Per descomptat, no ho és per a les víctimes reals, i per desgràcia massa freqüents, d'actuacions arbitràries. Tampoc per a les víctimes potencials, que seríem tots els ciutadans, si s'imposessin les suposades tesis realistes. La lluita contra la impunitat policial suposa una victòria de la lògica de l'Estat de dret davant de la lògica de la raó d'Estat. Després de tot, en un sistema que es pretengui democràtic sempre serà preferible tenir una policia sota sospita que una policia descontrolada.

*Asens és vocal de la Comissió de Defensa del Col·legi d'Advocats, i Pisarello, vicepresident de l'Observatori de Drets Econòmics, Socials i Culturals.